

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»
НН ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ**

Кафедра трудового, екологічного та аграрного права

МОРОЗ Г.В.

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «НАБУТТЯ ТА РЕЄСТРАЦІЯ
ПРАВ НА ЗЕМЛЮ» (ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ)**

Івано-Франківськ, 2018

Рекомендовано до друку Вченою радою НН Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 8 від 24 травня 2018 р.)

Рецензенти:

Багай Н.О. - кандидат юридичних наук, доцент кафедри трудового, екологічного та аграрного права Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Мироненко І.В. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Мороз Г. В. Методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи з навчальної дисципліни «Набуття та реєстрація прав на землю» (для студентів заочної форми навчання). Івано-Франківськ: НН Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2018. 19 с.

Посібник розроблений на основі навчального плану НН Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника і призначений для забезпечення самостійної роботи з навчальної дисципліни «Набуття та реєстрація прав на землю» студентів магістратури заочної форми навчання. В посібнику викладені: загальні методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни, програма навчальної дисципліни, контрольні питання для перевірки знань студентів, тематика підготовки реферативного матеріалу, тестові завдання та завдання для домашніх контрольних робіт. В посібнику подано перелік літератури (основної та додаткової), включаючи систему нормативно-правових актів, які регулюють відповідне коло відносин.

Посібник призначений для студентів, аспірантів, викладачів.

Загальні положення

Закріплення на конституційному рівні права кожного громадянина користуватися об'єктами права власності Українського народу відповідно до закону, гарантування можливостей набуття і здійснення прав на землю різноманітними суб'єктами передбачає необхідність створення належного організаційно-правового механізму реалізації та захисту таких прав, у тому числі чіткого законодавчого закріплення вичерпного переліку підстав набуття прав на землю.

Навчальна дисципліна «Набуття та реєстрація прав на землю» спрямована на поглиблення у студентів необхідних юридичних знань з теорії земельного права, формування навиків практичного їх застосування, розуміння необхідності виваженої юридичної кваліфікації форм реалізації та захисту земельних прав, а також прав власників та користувачів інших природних об'єктів та їх ресурсів.

Навчальний курс структурно побудований відповідно до методологічних і методичних засад вивчення даного курсу та з урахуванням потреб правозастосовчої практики з тим, щоб сформувані у студентів сталі теоретичні знання та сприяти оволодінню навиками практичного застосування земельно-правових норм до конкретних життєвих обставин, допомогти зорієнтуватися в різноманітті наукових концепцій щодо підстав виникнення права власності на землю, права землекористування, реалізації та захисту земельних прав суб'єктів, різноманітті реєстраційних процедур відповідних речових прав, а також у значному обсязі нормативно-правових актів, які регулюють відповідні відносини.

Самостійне місце у цьому курсі займають питання, пов'язані з державною реєстрацією земельних прав. В умовах проведення земельної реформи актуальним є визначення організаційно-правового механізму державної реєстрації прав на землю. Державна реєстрація прав на землю проводиться завдяки існуванню системи Державного земельного кадастру. Роль державної реєстрації прав на земельну ділянку полягає у підтвердженні державою фактів виникнення, зміни чи припинення прав на землю у процесі ринкового обігу земельних ділянок. Державна реєстрація прав на землю передбачає внесення до Державного земельного кадастру відомостей про формування земельної ділянки та присвоєння їй кадастрового номера.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні

знати :

- ✓ підстави набуття права власності на земельні ділянки громадянами України та іншими суб'єктами земельних відносин;
- ✓ особливості земельно-правового порядку набуття права власності на землю різними суб'єктами;
- ✓ науково-теоретичні підходи та особливості законодавчого визначення моменту виникнення прав на землю;
- ✓ порядок та процедуру оформлення прав на землю

вміти :

- ✓ аналізувати і порівнювати норми земельного законодавства з питань набуття та реєстрації прав на землю;
- ✓ тлумачити і застосовувати чинне земельне законодавство;
- ✓ давати юридичну кваліфікацію відносинам, що пов'язані з набуттям та реєстрацією прав на землю;
- ✓ визначити особливості структури підстав набуття прав на землю;
- ✓ на основі отриманих теоретичних знань та узагальнення існуючої практики застосувати земельно-правові норми та робити відповідні висновки.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальнотеоретичні та законодавчі засади регулювання набуття прав на земельну ділянку.

Тема 1. Інститут прав на землю: загальнотеоретичний аспект

Поняття та види прав на землю в Україні. Право власності на землю, право землекористування (право оренди земельної ділянки, право постійного користування землею та обмежені речові права на земельні ділянки (земельний сервітут, суперфіцій та емфітевзис).

Тема 2. Земельно-правовий порядок набуття прав на земельну ділянку

Сучасне законодавче регулювання набуття прав на землю. Поняття, види та особливості набуття прав на землю. Суб'єкти набуття прав на землю, їх правовий статус. Об'єкти прав на землю. Правові засади та специфіка формування земельної ділянки. Проект землеустрою щодо відведення земельних ділянок як умова формування земельних ділянок. Порядок присвоєння кадастрового номера земельній ділянці. Правовий режим земель запасу.

Тема 3. Правова характеристика підстав набуття права приватної власності на земельні ділянки громадянами України

Підстави набуття права приватної власності на землю громадян України: загальна правова характеристика. Набуття за цивільно-правовими правочинами. Придбання за договором купівлі-продажу (в т.ч. із земель державної та комунальної власності на конкурентних засадах); придбання за договором ренти, набуття за договором дарування; придбання за договором міни; набуття за іншими цивільно-правовими правочинами. Прийняття спадщини. Безоплатна передача із земель державної і комунальної власності (приватизація земель): приватизація земельних ділянок, які перебувають у користуванні громадян; одержання земельних ділянок внаслідок приватизації державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій; одержання земельних ділянок із земель державної і комунальної власності в межах норм безоплатної приватизації. Виділення в натурі (на місцевості) належної земельної частки (паю). Набуття права на земельну ділянку за давністю користування (набувальна давність). Набуття права власності на земельну ділянку у разі переходу права на будівлю, споруду. Підстави набуття права спільної власності на землю.

Тема 4. Поняття, види та особливості підстав набуття права власності на землю юридичними особами

Набуття юридичними особами у власність земельних ділянок для здійснення підприємницької діяльності. Договірні та інші засади набуття у власність земельних ділянок юридичними особами приватного права. Порядок продажу земельних ділянок державної та комунальної власності юридичним особам. Продаж земельних ділянок державної чи комунальної власності або прав на них на конкурентних засадах (земельних торгах). Організаційно-правові аспекти проведення земельних торгів. Особливості продажу земельних ділянок державної або комунальної власності іноземним юридичним особам.

Тема 5. Набуття права власності на землю територіальними громадами та державою

Проблеми розмежування земель державної та комунальної власності на територіях об'єднаних територіальних громад. Підстави набуття земель у власність територіальними громадами та державою. Відчуження земельних ділянок для суспільних потреб та з мотивів суспільної необхідності.

Тема 6. Особливості набуття права оренди землі

Порядок передачі земельних ділянок в оренду. Продаж права оренди земельної ділянки: проблеми законодавчого забезпечення і практики. Правова природа відносин концесії земельної ділянки.

Тема 7. Набуття обмежених речових прав на земельні ділянки

Законодавчі положення про обмежені речові права на земельну ділянку. Підстави набуття і зміст права користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб або для забудови. Підстави та порядок встановлення земельних сервітутів.

Тема 8. Набуття права постійного користування земельною ділянкою із земель державної та комунальної власності

Суб'єкти та об'єкти права постійного користування земельною ділянкою. Підстави і порядок набуття права постійного землекористування. Порядок надання земельних ділянок державної або комунальної власності у постійне користування.

Змістовий модуль 2. Особливості реєстраційних процедур під час набуття прав на земельні ділянки.

Тема 9. Законодавчі засади державної реєстрації прав на землю

Оформлення речових прав на земельну ділянку. Поняття державної реєстрації. Аналіз Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень». Реєстрація прав на земельну ділянку як різновид державного управління. Реформування органів реєстрації речових прав на нерухоме майно. Співвідношення державної реєстрації речових прав та державної реєстрації земельної ділянки. Державний реєстр речових прав на нерухоме майно. Державна реєстрація земельної ділянки та прав на неї як складова державного земельного кадастру. «Обмеження» і «обтяження» прав на землю: співвідношення понять та відмінності в реєстраційних аспектах.

Тема 10. Правові наслідки порушення порядку набуття та реєстрації прав на землю

Основні наслідки порушення порядку набуття прав на землю. Захист прав на землю громадян та юридичних осіб: поняття, способи, процедурний аспект.

Юридична відповідальність за порушення земельного законодавства з питань набуття та реєстрації прав на землю.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Поняття та види прав на землю в Україні.
2. Сучасне законодавче регулювання набуття прав на землю.
3. Поняття, види та особливості набуття прав на землю.
4. Суб'єкти набуття прав на землю, їх правовий статус.
5. Об'єкти прав на землю.
6. Правові засади та специфіка формування земельної ділянки.
7. Проект землеустрою щодо відведення земельних ділянок як умова формування земельних ділянок.
8. Порядок присвоєння кадастрового номера земельній ділянці. Правовий режим земель запасу.
9. Підстави набуття права приватної власності на землю громадян України: загальна правова характеристика.
10. Набуття за цивільно-правовими правочинами.
11. Порядок продажу земельних ділянок державної та комунальної власності юридичним особам.
12. Продаж земельних ділянок державної чи комунальної власності або прав на них на конкурентних засадах (земельних торгах).
13. Підстави набуття земель у власність територіальними громадами та державою.
14. Відчуження земельних ділянок для суспільних потреб та з мотивів суспільної необхідності.
15. Порядок передачі земельних ділянок в оренду.
16. Продаж права оренди земельної ділянки: проблеми законодавчого забезпечення.
17. Законодавчі положення про обмежені речові права на земельну ділянку.
18. Підстави набуття і зміст права користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб або для забудови.
19. Підстави та порядок встановлення земельних сервітутів.
20. Суб'єкти та об'єкти права постійного користування земельною ділянкою. Підстави і порядок набуття права постійного землекористування.
21. Порядок надання земельних ділянок державної або комунальної власності у постійне користування.
22. Оформлення речових прав на земельну ділянку.
23. Поняття державної реєстрації
24. Реєстрація прав на земельну ділянку як різновид державного управління.
25. Реформування органів реєстрації речових прав на нерухоме майно.
26. Співвідношення державної реєстрації речових прав та державної реєстрації земельної ділянки.
27. Державний реєстр речових прав на нерухоме майно.
28. Державна реєстрація земельної ділянки та прав на неї як складова державного земельного кадастру.

- 29.«Обмеження» і «обтяження» прав на землю: співвідношення понять та відмінності в реєстраційних аспектах.
- 30.Основні наслідки порушення порядку набуття прав на землю.
- 31.Захист прав на землю громадян та юридичних осіб: поняття, способи, процедурний аспект.
- 32.Юридична відповідальність за порушення земельного законодавства з питань набуття та реєстрації прав на землю.

Підготовка реферативного матеріалу:

1. Принцип субсидіарного застосування норм цивільного законодавства до земельних правовідносин.
2. Набуття права на земельну ділянку за давністю користування (набувальна давність).
3. Набуття прав на землю громадянами України: наукові засади.
4. Поняття та завдання державної реєстрації прав на земельну ділянку.
5. Поняття та повноваження Державного кадастрового реєстратора.
6. Пріоритети державної політики у сфері здійснення реєстрації прав на землю.
7. Особливості правового регулювання обмежень прав на землю в інтересах сусідів та в межах зон з особливими умовами землекористування.
8. Набуття права власності на земельну ділянку у разі переходу права на будівлю, споруду.
9. Організаційно-правові аспекти проведення земельних торгів.
- 10.Проблеми державної реєстрації прав на землю у сільських територіальних громадах в умовах децентралізації влади в Україні.

**Тестові завдання для з перевірки якості знань студентів
із навчальної дисципліни «НАБУТТЯ ТА РЕЄСТРАЦІЯ ПРАВ НА
ЗЕМЛЮ»**

1. В якій відповіді вірно визначено коло суб'єктів, що мають право на безоплатну приватизацію земельних ділянок?

- а) фізичні особи;
- б) юридичні особи;
- в) громадяни України;
- г) громадяни України та юридичні особи, зареєстровані в Україні.

2. Об'єктом права власності на землю є:

- а) земельний масив;
- б) земельна ділянка;
- в) земельний наділ;
- г) земельний фонд.

3. Землі України за основним цільовим призначенням поділяються на:

- а) 7 категорій;
- б) 8 категорій;
- в) 9 категорій;
- г) 5 категорій.

4. Віднесення земель до тієї чи іншої категорії здійснюється на підставі:

- а) договору;
- б) рішень органів державної влади, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Ради міністрів Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень;
- в) висновку державної землевпорядної експертизи;
- г) висновків органів виконавчої влади з питань земельних ресурсів.

5. Земельна ділянка – це:

- а) частина земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, з визначеними щодо неї правами;
- б) частина території населеного пункту, на якій проводиться господарська діяльність;
- в) ділянка відповідного господарського призначення;

г) частина землі, визначена у результаті поділу земель, переданих у приватну власність.

6. Право власності на земельну ділянку, а також право постійного користування та право оренди земельної ділянки виникають з моменту:

- а) прийняття рішення відповідного органу про передачу земельної ділянки у власність чи користування;
- б) одержання позитивного висновку державної землепорядної експертизи;
- в) погодження проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок з відповідними органами;
- г) державної реєстрації цих прав.

7. Якою є норма безоплатної приватизації земельних ділянок громадянами для будівництва і обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд?

- а) не більше 2,0 гектара;
- б) не більше 0,6 гектара;
- в) не більше 0,12 гектара;
- г) у селах - не більше 0,25 гектара, в селищах - не більше 0,15 гектара, в містах - не більше 0,10 гектара.

8. Якою є норма безоплатної приватизації земельних ділянок громадянами для ведення фермерського господарства?

- а) не більше 0,12 гектара;
- б) у селах - не більше 0,25 гектара, в селищах - не більше 0,15 гектара, в містах - не більше 0,10 гектара;
- в) в розмірі земельної частки (паю), визначеної для членів сільськогосподарських підприємств, розташованих на території сільської, селищної, міської ради, де знаходиться фермерське господарство;
- г) не більше 0,10 гектара.

9. Якою є норма безоплатної приватизації земельних ділянок громадянами для ведення індивідуального дачного будівництва?

- а) не більше 0,12 гектара;
- б) у селах - не більше 0,25 гектара, в селищах - не більше 0,15 гектара, в містах - не більше 0,10 гектара;
- в) в розмірі земельної частки (паю), визначеної для членів сільськогосподарських підприємств, розташованих на території відповідної сільської, селищної, міської ради;
- г) не більше 0,10 гектара.

10. На період до 1 січня 2015 року громадяни і юридичні особи можуть набувати право власності на землі сільськогосподарського призначення загальною площею:

- а) до 50 гектарів;
- б) до 10 гектарів;
- в) до 150 гектарів;
- г) до 100 гектарів.

11. Юридичні особи (засновані громадянами України або юридичними особами України) можуть набувати у власність земельні ділянки для здійснення підприємницької діяльності у разі:

- а) виділення в натурі (на місцевості) належної їм земельної частки (паю);
- б) придбання за договором купівлі-продажу, ренти, дарування, міни, іншими цивільно-правовими угодами;
- в) безоплатної приватизації земельних ділянок, що були раніше надані їм у користування;
- г) передачі у власність згідно висновку органу державної влади чи місцевого самоврядування.

12. Протягом якого строку підлягають відчуженню земельні ділянки сільськогосподарського призначення, отримані у спадщину іноземними громадянами, особами без громадянства та іноземними юридичними особами?

- а) протягом 1 місяця;
- б) протягом 6 місяців;
- в) протягом 1 року;
- г) протягом 2 років.

13. Громадянам та юридичним особам за рішенням органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади можуть безоплатно або за плату передаватись у власність замкнені земельні ділянки лісогосподарського призначення загальною площею:

- а) до 5 гектарів у складі угідь селянських, фермерських та інших господарств;
- б) до 3 гектарів у складі угідь селянських, фермерських та інших господарств;
- в) до 10 гектарів у складі угідь селянських, фермерських та інших господарств;
- г) до 15 гектарів у складі угідь селянських, фермерських та інших господарств.

14.Засноване на договорі строкове платне володіння і користування земельною ділянкою, необхідною для провадження підприємницької та іншої діяльності, це:

- а) право постійного користування земельною ділянкою;
- б) право оренди земельної ділянки;
- в) право володіння земельною ділянкою;
- г) право власності на землю.

15.Емфітевзис – це:

- а) право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб;
- б) право користування чужою земельною ділянкою для забудови;
- в) право власника або землекористувача земельної ділянки на обмежене платне або безоплатне користування чужою земельною ділянкою (ділянками).
- г) засноване на договорі строкове платне володіння і користування земельною ділянкою, необхідною для провадження підприємницької та іншої діяльності.

16.Іноземні держави можуть набувати у власність земельні ділянки:

- а) для розміщення будівель і споруд дипломатичних представництв та інших, прирівняних до них, організацій відповідно до міжнародних договорів.
- б) для розміщення спільних підприємств;
- в) для здійснення інвестиційної діяльності;
- г) немає правильної відповіді.

17.Права постійного користування земельною ділянкою із земель державної та комунальної власності набувають:

- а) підприємства, установи та організації, що належать до державної та комунальної власності; громадські організації інвалідів України, їх підприємства (об'єднання), установи та організації; релігійні організації України, статути (положення) яких зареєстровано у встановленому законом порядку, виключно для будівництва і обслуговування культових та інших будівель, необхідних для забезпечення їх діяльності.
- б) підприємства, установи, організації усіх форм власності;
- в) юридичні особи приватного права;
- г) виключно сільськогосподарські підприємства, що належать до державної та комунальної власності.

18.Право земельного сервітуту - це:

- а) засноване на договорі строкове платне володіння і користування земельною ділянкою, необхідною для провадження підприємницької та іншої діяльності;
- б) право власника або землекористувача земельної ділянки на обмежене платне

або безоплатне користування чужою земельною ділянкою (ділянками);
в) право користування чужою земельною ділянкою для забудови;
г) право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб.

19. Однією із підстав припинення дії земельного сервітуту є:

а) невикористання земельного сервітуту протягом одного року;
б) невикористання земельного сервітуту протягом двох років;
в) рішення суду про скасування земельного сервітуту;
г) відчуження земельної ділянки.

20. Строк користування земельною ділянкою державної чи комунальної власності для сільськогосподарських потреб або для забудови не може перевищувати:

а) 25 років;
б) 49 років;
в) 75 років;
г) 50 років.

21. Сервітут може бути встановлений:

а) виключно в адміністративному порядку;
б) законом; договором; судом; заповітом;
в) виключно договором;
г) немає правильної відповіді.

22. Рішення органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо приватизації земельних ділянок приймається:

а) у місячний строк на підставі технічних матеріалів та документів, що підтверджують розмір земельної ділянки;
б) у двотижневий термін;
в) протягом трьох тижнів з дня одержання відповідного проекту;
г) не пізніше 10 днів.

23. Покупцями земельних ділянок сільськогосподарського призначення для ведення товарного сільськогосподарського виробництва можуть бути:

а) виключно юридичні особи України;
б) громадяни України, які проживають у сільській місцевості, що мають досвід роботи у сільському господарстві не менше 10 років;
в) громадяни України, які мають сільськогосподарську освіту або досвід роботи у сільському господарстві чи займаються веденням товарного сільськогосподарського виробництва; юридичні особи України, установчими документами яких передбачено ведення сільськогосподарського виробництва;

г) будь-які фізичні та юридичні особи України.

24. Земельна ділянка може бути конфіскована:

- а) за рішенням органу місцевого самоврядування чи органу державної виконавчої влади;
- б) за рішенням органу виконавчої влади з питань земельних ресурсів.
- в) виключно за рішенням суду у випадках, обсязі та порядку, встановлених законом;
- г) за рішенням Комісії з розгляду питань, пов'язаних з погодженням документації із землеустрою.

25. Який орган приймає рішення про передачу в оренду земельної ділянки із земель комунальної власності?

- а) землевпорядна організація;
- б) орган місцевого самоврядування;
- в) орган державної виконавчої влади;
- г) орган виконавчої влади з питань земельних ресурсів.

Завдання для домашніх контрольних робіт з навчальної дисципліни «Набуття і реєстрація прав на землю» для студентів заочної форми навчання

Домашня контрольна робота включає 15 варіантів різних завдань, якими охоплюються теми, що є невід'ємною частиною навчальної дисципліни, та розраховані на самостійне вивчення студентів заочної форми навчання. Усі види завдань виконуються в письмовій формі. Перше та друге завдання передбачають письмову відповідь описового характеру, з посиланням на відповідну наукову літературу, підручники та, безперечно, нормативно-правові акти. Відповідь має бути лаконічною, одночасно повною та ґрунтовною, в повній мірі розкривати суть поставленого питання. Третє завдання кожного варіанту має процесуально-прикладний характер та вимагає конкретного відображення у вигляді проекту рішення того чи іншого органу або ж процедурного алгоритму дій.

Порядковий номер студента у загальному списку групи відповідає номеру варіанту завдань, які необхідно виконати. Критерії оцінювання наступні: кожне завдання оцінюється в 10 балів. Загалом домашня контрольна робота оцінюється в 30 балів.

Варіант 1

1. Сучасне законодавче регулювання набуття прав на землю.
2. Підстави набуття земель у власність територіальними громадами та державою.

3. 3.1. Розробити проект рішення міської ради «Про надання та відмову у наданні дозволів на розробку проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок». 3.2. Вказати законодавчі підстави для відмову у наданні дозволів на розробку проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок.

Варіант 2

1. Правові засади та специфіка формування земельної ділянки.
2. Підстави набуття права приватної власності на землю громадян України.
3. 3.1. Охарактеризувати історичні аспекти розвитку законодавства про набуття прав на землю. 3.2. Визначити перспективи розвитку земельного законодавства в даному напрямку.

Варіант 3

33. Договірні та інші засади набуття у власність земельних ділянок юридичними особами приватного права.
34. Проект землеустрою щодо відведення земельних ділянок як умова формування земельних ділянок.
35. 3.1. Розробити проект рішення міської ради «Про поновлення та відмову у поновленні договорів оренди земельних ділянок». 3.2. Вказати законодавчі підстави для поновлення та відмови у поновленні договорів оренди земельних ділянок.

Варіант 4

1. Порядок передачі земельних ділянок в оренду.
2. Реєстрація прав на земельну ділянку як різновид державного управління.
3. 4.1. Розробити проект рішення міської ради «Про надання та відмову у наданні дозволів на складання технічної документації щодо встановлення меж земельної ділянки в натурі (на місцевості)». 4.2. Які владні органи погоджують і затверджують технічну документацію із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості)? 4.3. Охарактеризувати зміст Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення складу, змісту та порядку погодження документації із землеустрою» від 02 червня 2015 року № 497-VIII.

Варіант 5

1. Суб'єкти набуття прав на землю, їх правовий статус. Об'єкти прав на землю.
2. Підстави набуття і зміст права користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб або для забудови.
3. 5.1. Розробити проект рішення обласної ради «Про надання згоди на прийняття земельної ділянки до спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Вінницької області». 5.2. Що таке спільна власність на землю, її види та підстави виникнення.

Варіант 6

1. Підстави та порядок встановлення земельних сервітутів.
2. Набуття права на земельну ділянку за давністю користування (набувальна давність).
3. 6.1. Розробити проект рішення міської ради «Про затвердження проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок». 6.1. Що таке землеустрій, яке його призначення, хто є суб'єктом відносин землеустрою?

Варіант 7

1. Обмежені речові права на земельні ділянки (земельний сервітут, суперфіцій та емфітевзис).
2. Відчуження земельних ділянок для суспільних потреб та з мотивів суспільної необхідності.
3. 7.1. Відобразити алгоритм розробки проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки. 7.2. Що таке проект землеустрою щодо відведення земельних ділянок, що включає документація із землеустрою?

Варіант 8

1. Правова природа відносин концесії земельної ділянки.
2. Виділення в натурі (на місцевості) належної земельної частки (паю).
3. 8.1. Відобразити процедуру безоплатного отримання земельної ділянки із земель державної та комунальної власності. 8.2. Що таке приватизація земельної ділянки, які норми безоплатної приватизації земель?

Варіант 9

1. Набуття права власності на земельну ділянку у разі переходу права на будівлю, споруду.
2. Підстави набуття права спільної власності на землю.
3. 3.1. Скласти зразок позовної заяви про визнання права власності на земельну ділянку в порядку спадкування за заповітом. 3.2. Перелічіть підстави припинення права власності на земельну ділянку.

Варіант 10

1. Продаж земельних ділянок державної чи комунальної власності або прав на них на конкурентних засадах (земельних торгах).
2. Процедура здійснення державної реєстрації земельної ділянки і права власності на земельну ділянку, державний акт на право власності на яку виданий, але кадастровий номер якій не присвоєний.
3. 10.1. Як землекористувачу продати право оренди? Відобразіть покроково. 10.2. Назвіть істотні юридичні ознаки оренди земельної ділянки.

Варіант 11

1. Співвідношення державної реєстрації речових прав та державної реєстрації земельної ділянки.
2. Окреслити існуючі проблеми щодо набуття права власності на землю об'єднаними територіальними громадами.
3. 11.1. Як замовити Витяг з Державного земельного кадастру через мережу Інтернет? 11.2. Що таке Державний земельний кадастр, його складові.

Варіант 12

1. Організаційно-правові аспекти проведення земельних торгів.
2. Підстави набуття права приватної власності на землю громадян України: загальна правова характеристика.
3. 12.1. Відобразіть покроково схему відновлення меж земельної ділянки за ініціативою її власника. 12.2. Що таке формування земельної ділянки як об'єкта цивільних прав?

Варіант 13

1. Оформлення речових прав на земельну ділянку. Поняття державної реєстрації.
2. Право власності на землю: загальна правова характеристика.
3. 13.1. Як землекористувачу продати право емфітевзису? Відобразіть покроково. 13.2. Що таке емфітевзис та суперфіцій?

Варіант 14

1. Право землекористування (право оренди земельної ділянки, право постійного користування землею, використання земельної ділянки на засадах концесії).
2. Поясніть принцип субсидіарного застосування норм цивільного законодавства до земельних правовідносин, в тому числі відносин власності.
3. 14.1. Як зареєструвати право власності на земельну ділянку? 14.2. Співвідношення державної реєстрації речових прав та державної реєстрації земельної ділянки.

Варіант 15

1. Особливості продажу земельних ділянок державної або комунальної власності іноземним юридичним особам.
2. Виокреміть особливості правового регулювання обмежень прав на землю в інтересах сусідів та в межах зон з особливими умовами землекористування (охоронних зон, зон санітарної охорони, санітарно – захисних зон, зон особливого режиму використання земель).
3. 15.1. Порядок надання земельних ділянок державної або комунальної власності у постійне користування. Відобразіть покроково. 15.2. Суб'єкти та об'єкти права постійного користування земельною ділянкою.

Література та законодавство:

1. Мірошниченко А.М., Марусенко Р.І. Науково-практичний коментар до Земельного кодексу України, 3-тє видання, змінене і доповнене. – К.: Алерта, 2011. – 516 с.
2. *Мірошниченко А.М. Земельне право України. 2-ге видання. Підручник. – К.: Алерта ; Центр учбової літератури, 2011. – 680 с.*
3. Земельне право України: Підручник / За ред. О.О. Погрібного та І.І. Каракаша. – Вид. 2, перероб. і доп. – К.: Істина, 2009. – 600 с.
4. Земельне право України: підручник для студ. юрид. спец. вищих навч. закл. / В.І. Семчик, П.Ф. Кулинич, М.В. Шульга. – К. Вид. Дім «Ін Юре», 2008. – 600 с.
5. Пейчев К.П. Науково-практичний коментар до Закону України "Про оренду землі" / К. П. Пейчев. – Х. : Фактор, 2012. – 304 с.
6. Сидор В.Д. Земельне законодавство України: сучасний стан та перспективи розвитку [Монографія] / В.Д. Сидор – К.: Вид-тво «Юридична думка», 2011. – 312 с.
7. Мірошниченко А.М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні [Монографія] / Мірошниченко А.М. // Ін-т законодавства Верховної Ради України. - 2-ге вид., перероб. и доп. - К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2010. - 270 с.
8. Вівчаренко О.А. Правова охорона земель в Україні: [Монографія] / О.А. Вівчаренко. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 336 с.
9. Носік В.В. Право власності на землю Українського народу: монографія / В.В. Носік. - К. : Юрінком Інтер, 2006.- 544 с.
10. Землі сільськогосподарського призначення: права громадян України. Науково-навчальний посібник // За ред. доктора юрид. наук, проф. Н.І.Титової. – Львів: ПАІС, 2005.
11. Коваленко Т. О. Юридичні дефекти правового регулювання земельних відносин в Україні: монографія / Т. О. Коваленко; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К. : Київ. ун-т ; Юрінком Інтер, 2013. – 632 с.
12. Дремлюга К.О. Підстави набуття прав на землю громадянами України [Рукопис] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06 - земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право / К. О. Дремлюга ; Національний університет біоресурсів і природокористування України. - К., 2010. - 21 с.
13. Дремлюга К.О. Поняття і види юридичних (фактичних) складів як підстав набуття прав на землю громадянами України / Дремлюга К.О. // *Materiály V mezinárodní vědecko-praktické conference «Věda a technologie: – 2009».* – Díl 6. Právni vědy. - Praha, Publishing House «Education and Science» s. r. o., 2009. - S.68-71.
14. Дремлюга К.О. Момент виникнення прав на землю громадян України:

проблеми правового регулювання / Дремлюга К.О.// Правова політика Української держави [текст]: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 70-річчю Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Том 1. [19-20 лютого 2010 року] – Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2010 - С.276-278.

15. Яніцький В. П. Порядок набуття права власності на земельну ділянку в Україні [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06 / Яніцький Василь Петрович ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. - К., 2007. - 178 с.

16. Яніцький В.П. Правові наслідки порушення порядку набуття права приватної власності на землю // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 33.- К.: Ін-т держави і права ім.В.М.Корецького НАН України, 2006.- С.411-417.

17. Соловцова О.П. Організація та проведення земельних торгів в умовах відсутності ліцензованих виконавців / О.П. Соловцова // Схід. – 2010. –№ 1(101). – С. 66-68.

18. Соловцова О.П. Продаж земель державної та комунальної власності у містах: інформаційне забезпечення та його вплив на результати аукціону / О.П. Соловцова // Землевпорядний вісник. – 2010. – № 4. – С. 28-30.

19. Соловцова О.П. Організація продажу земельних ділянок державної та комунальної власності / О.П. Соловцова // Економіка будівництва і міського господарства. – 2010. – № 1 (Т. 6). – С. 39-45.

20. Ковач Д.Л. Правове регулювання виникнення земельних прав [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.06 "Земел. право; аграр. право; екол. право; природоресурс. право" / Д. Л. Ковач; М-во освіти і науки України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків, 2016. - 20 с.

21. Костяшкін І. О. Правове забезпечення соціальної функції права власності на землю в Україні : монографія / І. О. Костяшкін. – Київ – Хмельницький : Видавництво Хмельницького університету управління та права. – 2016. – 429 с.

22. Глинська О. В. Територіальна громада як суб'єкт права комунальної власності / О.В. Глинська // Форум права. – 2012. – № 2. – С. 120–125.

23. Волинець Т.В. Підстави набуття права комунальної власності територіальними громадами / Т.В.Волинець // Європейські перспективи. – 2016. - №2. – С.99-104.

24. Сидор В. Д. Державний земельний банк: зарубіжний досвід та вітчизняні реалії / В. Д. Сидор // Європейські перспективи. - 2014. - № 2. - С. 91-95. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2014_2_18.

25. Головня І.Я. Відчуження земельних ділянок для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності як підстава припинення права власності на земельну ділянку[Рукопис] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: Спеціальність 12.00.03 / І.Я. Головня; Одеса, 2015. - 21 с.

26.Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року.

27.Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року.

28.Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року.

29.Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 року.

30.Закон України від 7 липня 2011 року «Про Державний земельний кадастр»

31. Закон України від 5 червня 2003 року «Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв)».
32. Закон України від 22 травня 2003 року «Про землеустрій».
33. Закон України від 6 жовтня 1998 року «Про оренду землі».
34. Закон України від 01 липня 2004 року (в редакції від 04 червня 2017 року) «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».
35. Закон України від 18 лютого 2016 року «Про внесення змін до Земельного кодексу України щодо проведення земельних торгів».